

Tarja Halonen

Turun työväenopisto
Ikääntyvien akatemia
13.4.2016
Heikki Paloheimo

Tarja Kaarina Halosen varhaiset vuodet

- Syntyi 24.12.1943 Helsingissä
- Vanhemmat Vieno Halonen ja Lyyli o.s. Loimola, sittemmin Forss
- Lapsuus ja nuoruus Helsingin Kalliossa
- 1950 Kallion kansakouluun
- 1954 Kallion Yhteiskouluun
- 1962 ylioppilas Kallion Yhteiskoulusta
- 1962 Helsingin yliopisto: taidehistoria
- 1963 Helsingin yliopisto: oikeustiede
- Oikeustieteen kandidaatti (HY) 1968
- SYL:n sosiaali- ja järjestösihteeri 1969-70
- SAK:n lakimies 1970-2000
- Pääministeri Kalevi Sorsan eduskuntas sihteeri 1974-75

Tarja Halonen 5-vuotiaana ja ylioppilaana

60-lukulaiset 1940-luvulla syntyneiden sukupolvena

- 60-lukulaiset
 - Rauhaa, tasa-arvoa, demokratian laajentamista
 - Kaatoivat ulkopoliittikkaan, uskontoon ja seksuaalisuuteen liittyviä tabuja
- Anti 60-lukulaiset
 - Vastareaktio 60-lukulaisuudelle
- Ikäpolven epäpoliittinen eliitti
 - Hyvä koulutus ja sitten talouselämän tehtäviin
- Ikäpolven tavalliset jäsenet
 - Kansakoulusta työelämään

Lähde: Semi Purhonen, Tommi Hoikkala ja J. P. Roos (toim. 2008): Kenen sukupolveen kuulut.
Helsinki: Gaudeamus

Tarja Halosen tehtäviä kansalaisjärjestöissä ja yrityksissä

- Kansainvälinen solidaarisuussäätiö
- Lasten teatteri Pieni Suomi
- Osuusliike Elannon edustajisto 1975-2000
- Osuusliike Elannon hallintoneuvosto
- Rauhankasvatusinstituutti
- Romaniasiaian neuvottelukunta
- Seksuaalipoliittinen yhdistys – Sexpo
- Seksuaalinen tasavertaisuus SETA, pj. 1980-81
- Suomen Pakolaisapu
- Suomen Setlementtiliitto, pj. 1989-95, kunniapj. 2012
– <http://www.setlementti.fi/>
- Suomi–Chile-seura
- Suomi–Nicaragua-seura
- Työväen Näyttämöiden Liitto
- Vanhus- ja lähimmäispalveluiden liitto

Tarja Halosen poliittinen ura

- Liittyi SDP:hen 1971
- Pääministeri Kalevi Sorsan eduskuntasiihteeri 1974-75
- Kansanedustajaehdokka 1975
- Helsingin kaupunginvaltuusto 1977-1996
- Kansanedustaja 1979-2000
 - 1979-83
 - 1983-87
 - 1987-91
 - 1991-95
 - 1995-99
 - 1999-2000
- Ministeri
 - 1987-91
 - 1995-2000
- Tasavallan presidentti
 - 2000-2012
- Liittyi uudelleen SDP:hen 2012

Pääministeri
Kalevi Sorsan
eduskuntasiihteeri
1974-75

Tarja Halosen eduskunta- ja ministeriura

Vaalikausi	Ääniä	Tehtäviä eduskunnassa ja hallituksessa
1979-83	5 360	sosiaalivaliokunta talousvaliokunta (vara) ulkoasiainvaliokunta (vara 1982)
1983-87	6 317	sosiaalivaliokunta (jäsen 1983-84, pj. 1985-86) ulkoasiainvaliokunta (vara)
1987-91	7 446	ministeri sosiaali- ja terveysministeriössä (1987-90) oikeusministeri 1990-91 Pohjoismaiden yhteistyöministeri 1989-91
1991-95	6 420	lakivaliokunta (vpj.) suuri valiokunta 1993-94 Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta 1993-95 (vpj.)
1995-99	10 333	ulkoasiainministeri
1999-2000	15 817	ulkoasiainministeri

Holkerin hallituksen toinen sosiaaliministeri
1987

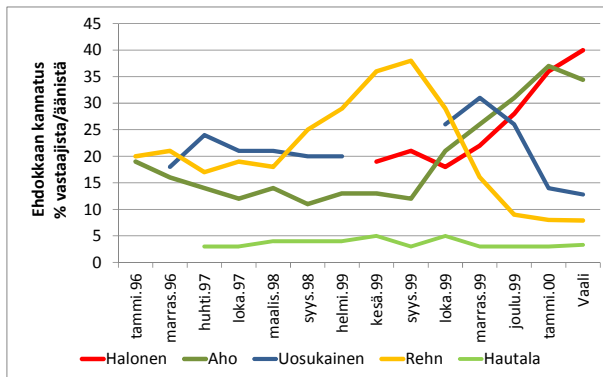

Halosen oikealla puolella Ilkka Kanerva, vasemmalla puolella Ole Norrback

Suomen historian ensimmäinen naisulkoministeri
puhumassa YK:n yleiskokouksessa vuonna 1995

Ehdokkaiden kannatus mielipidemittauksissa
vuoden 2000 presidentinvaalikampanjan aikana

Aineisto: Taloustutkimus OY:n YLE:lle tekemät mielipidemittaukset

Tarja Halosen
vaalijuliste
vuoden 2000
presidentin-
vaalissa

Avoin. Ulkoministeri. Aito. Neljennelinen. Ukkonen. Rohkea. Tasa-arvainen. Optimoitunut. Toimittaja. Kansainvälinen. Paras. Hämäläinen. Ennakkotietoisuus. Optimistinen. Voimavaroja.

Kokonaisuus ratkaisee.

Tarja Halonen
www.tarjahalonen.fi

Ehdokkaiden kannatus vuoden 2000 presidentinvaalin 1. kierroksella

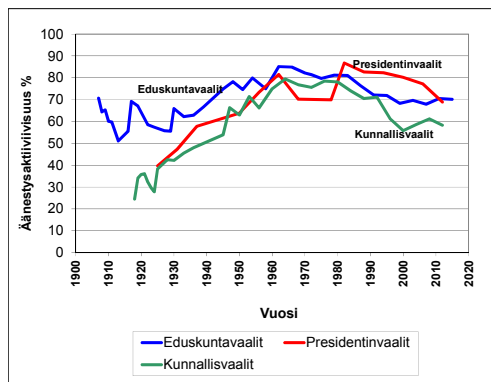
Ehdokas	Ehdokkaan puolue	Ehdokkaan %-osuus äänistä vaalin I kierroksella	Ehdokkaan puolueen %-osuus äänistä vuoden 1999 eduskuntavaaleissa	Ehdokkaan ääniosuuden ja ehdokkaan puolueen ääniosuuden erotus
Tarja Halonen	Sdp	40,0	22,9	17,1
Esko Aho	Kesk	34,4	22,4	12,0
Riitta Uosukainen	Kok	12,8	21,0	-8,2
Elisabeth Rehn	Rkp	7,9	5,1	2,8
Heidi Hautala	Vihr	3,3	7,3	-4,0
Ilkka Hakalehto	PS	1,0	1,0	0,0
Risto Kuisma	Rem	0,6	1,1	-0,5

Aineisto: Tilastokeskus, Vaalitulasto

Ehdokkaiden kannatus vuoden 2000 presidentinvaalin 2. kierroksella

Ehdokas	Puolue	Ääniä	%-osuus
Tarja Halonen	SDP	1 644 532	51,6
Esko Aho	Kesk.	1 540 803	48,4
Yhteensä		3 185 335	100,0

Äänestysaktiivisuus presidentinvaaleissa, eduskuntavaaleissa ja kunnallisvaaleissa

Aineisto: Tilastokeskus, Vaalitulastot

Presidentinvaali 2000: Ehdokkaiden kannatus eri väestöryhmissä vaalin toisella kierroksella

	Halonen	Aho	n
Sukupuoli	%	%	
Mies	46	54	603
Nainen	57	43	657
Ikäryhmät			
18-24	54	46	180
25-34	59	41	263
35-49	55	45	407
50-64	51	49	353
65-	40	60	157
Asuinalue			
Pääkaupunkiseutu	67	33	278
Muu yli 50 000 asukkaan kunta	60	40	212
Muu kunta	45	55	770
Ammatti			
Työväestö	65	35	349
Toimihenkilö	57	43	299
Johtava asema tai yrittäjä	46	54	131
Opiskelija	57	43	144
Eläkeläinen	41	59	246

Taloustutkimuksen mielipidemittaus viikko ennen vaalin toista kierrosta

Presidentinvaali 2000: Ehdokkaiden kannatus eri ryhmissä vaalin toisella kierrolla

	Halonen %	Aho %	n
<i>Puolue</i>			
Sdp	91	9	263
Kesk	5	95	228
Kok	41	59	222
Vas	94	6	31
Vihr	81	19	85
Rkp	39	61	30
Muu	27	73	29
<i>Äänesti vaalin I kierroksella</i>			
Halonen	97	3	455
Aho	2	98	363
Uosukainen	47	53	124
Rehn	37	63	79
Hautala	72	28	36
Kuisma tai Hakalehto	20	80	13

Taloustutkimuksen mielipidemittaus viikko ennen vaalin toista kierrosta

Tullessaan valituksi tasavallan presidentiksi Halonen oli toiseksi kauimmin ministerinä toiminut nainen

1 Virolainen, Johannes	6169
2 Väyrynen, Paavo Matti	5997
3 Karjalainen, Ahti Kalle Samuli	5772
4 Sorsa, Taisto Kalevi	4793
5 Pekkarinen, Reijo Mauri Matias	4438
6 Enestam, Jan-Erik	4382
7 Norrback, Johan Ole	4369
8 Tuomioja, Erkki Sakari	4365
9 Miettunen, Martti Juhani	4316
10 Törnngren, Ralf Johan Gustaf	4246
11 Taxell, Lars Evald Christoffer	4037
12 Niukkanen, Juho	3929
13 Mönkäre, Taru Sinikka	3817
14 Kekkonen, Urho Kaleva	3640
15 Fagerholm, Karl-August	3474
16 Kanerva, Ilkka Armas Mikael	3258
17 Halonen, Tarja Kaarina	3238

Vallanjaon valtiosääntöiset muutokset Tarja Halosen presidenttikaudella

Tehtävä	Vanha perustuslaki 1990-luvun lopulla	Vuoden 2000 uusi perustuslaki	Vuoden 2000 perustuslaki vuodesta 2012
Yleinen toimivalta	presidentti	hallitus	hallitus
Hallituksen muodostaminen	presidentti eduskunnassa olevia puolueryhmiä kuituaan	eduskunta; presidentin rooli on puhtaasti muodollinen	eduskunta; presidentin rooli on puhtaasti muodollinen
Hallituksen erottaminen	eduskunta tai pääministeri	eduskunta tai pääministeri	eduskunta tai pääministeri
Eduskunnan hajottaminen ja hajotusvaalien määrääminen	presidentti pääministerin aloitteesta	presidentti pääministerin aloitteesta	presidentti pääministerin aloitteesta
Hallituksen esitysten antaminen	presidentti voi muuttaa	presidentin valta asiallisesti eliminoitu	presidentin valta asiallisesti eliminoitu
Presidentin veto-oikeus lakien säätämässä	presidentti voi siirtää seuraaville valtiopäiville	eduskunta voi välittömästi kumota presidentin veton	presidentillä ei ole veto-oikeutta; erimielisyyden sattuessa eduskunta päättää
Asetuksenanto-oikeus	presidentti ja hallitus	hallitus	hallitus

Vallanjaon valtiosääntöiset muutokset Tarja Halosen presidenttikaudella 2

Tehtävä	Vanha perustuslaki 1990-luvun lopulla	Vuoden 2000 uusi perustuslaki	Vuoden 2000 perustuslaki vuodesta 2012
Ulkopolitiikan johtaminen	presidentti	presidentti yhteistoiminnassa hallituksen kanssa	presidentti yhteistoiminnassa hallituksen kanssa; erimielisyyden sattuessa eduskunta päättää
Ulkopolitiikan johtaminen: EU:ssa päätettävien asioiden kansallinen valmistelu	hallitus	hallitus; EU-huippukokous- edustuksesta ei selviä säädöksiä	hallitus; pääministeri edustaa Suomea EU:n huippukokouksissa
Puolustusvoimien ylipäällikkyyys	presidentti	presidentti	presidentti
Virkamiesten nimityksen	presidentin nimitysvaltaan kuuluvien virkojen määrää on	presidentti nimittää vain pienen määrän ylimpiä virkamiehiä	presidentin nimitysvalta rajoitettu entistäkin pienempään joukkoon

Vuonna 2000 voimaan tullutta uutta perustuslakia valmisteltaessa presidentti Martti Ahtisaari yritti jarrutella puolueiden halua rajoittaa presidentin valtaoikeuksia

Jouko. Turun Sanomat 5.12.1997

Tarja Halosen presidenttikauden hallitukset

Nimityspäivä	Pääministeri	Pääministerin puolue	Hallitus-puolueet	Hallituksen poliittinen pohja	Hallituksen toimikausi päivinä
15.4.1999	Lipponen Ila	SDP	SDP+KOK+VAS+RKP+VIHR	140	1142
31.5.2002	Lipponen IIb		SDP+KOK+VAS+RKP	129	321
17.4.2003	Jäätteenmäki	KESK	KESK+SDP+RKP	117	68
24.6.2003	Vanhanen I	KESK	KESK+SDP+RKP	117	1395
19.4.2007	Vanhanen II	KESK	KESK+KOK+RKP+VIHR	126	1160
22.6.2010	Kiviniemi	KESK	KESK+KOK+RKP+VIHR	126	365
22.6.2011	Katainen a	KOK	KOK+SDP+RKP+VAS+VIHR+KD	126	1017

Anneli Jäätteenmäen hallituksen nimittäminen ja ero

Maan ensimmäinen naispresidentti on juuri nimittänyt maan ensimmäisen Naispääministerin (17.4.2003)

Apeat ilmeet: Anneli Jäätteenmäki on juuri jättänyt tasavallan presidentille Hallituksensa eronpyynnön (18.6.2003)

Halosen ulkopoliittinen linja

- Kansainvälinen yhteisvastuu
- Eettisiä tavoitteita: ihmisoikeudet, vähemmistöjen asema, naisten asema
- Kehitysmaiden ongelmat
- YK-keskeinen maailmanjärjestelmä
- Relatiivinen pasifisti
- Oikeudenmukainen talouskasvu
- Markkinoiden toimivuus
- Demokratia
- Toimiva kansalaisyhteiskunta
- Ei Suomen NATO-jäsenyydelle

World Commission on the Social Dimension of Globalization

- Komission puheenjohtajat (2002-2004)
 - Tarja Halonen
 - Tansanian presidentti Benjamin W. Mkapa
- <http://www.ilo.org/public/english/wcsdg/docs/report.pdf>

Tarja Halonen ja Vladimir Putin Helsingissä vuonna 2001

Ehdokkaiden kannatus vuoden 2006 presidentinvaalin 1. kierroksella

Ehdokas	Puolue	Ääniä	%
Tarja Halonen	SDP/VAS	1 397 030	46,3
Sauli Niinistö	KOK	725 866	24,1
Matti Vanhanen	KESK	561 990	18,6
Heidi Hautala	VIHR	105 248	3,5
Timo Soini	PS	103 492	3,4
Bjarne Kallis	KD	61 483	2,0
Henrik Lax	RKP	48 703	1,6
Arto Lahti	(val.yhd.)	12 989	0,4
Yhteensä		3 016 801	100,0

Ehdokkaiden kannatus vuoden 2006 presidentinvaalissa 2. kierros

Ehdokas	Puolue	Ennakkoo- äännet	Vaali- päivän äännet	Äännet yhteensä	%-osuus äänistä
Tarja Halonen	SDP/VAS	786 035	844 945	1 630 980	51,8
Sauli Niinistö	KOK	672 288	846 045	1 518 333	48,2
Yhteensä				3 149 313	100,0

Aineisto: Tilastokeskus, Vaalitulokset

Presidentinvaali 2006: Ehdokkaiden kannatus 1. kierroksen äänestyskäyttäytymisen mukaan

Ehdokas 1. kierroksella	Ehdokas 2. kierroksella		(n)
	Halonen %	Niinistö %	
Halonen	96	4	(382)
Hautala	57	43	(35)
Lahti	50	50	(4)
Soini	28	72	(29)
Vanhana	14	86	(132)
Kallis	14	86	(14)
Niinistö	1	99	(206)
Lax	0	100	(5)

Aineisto: Vuoden 2006 presidentinvaalien seurantalutkimus. FSD2138

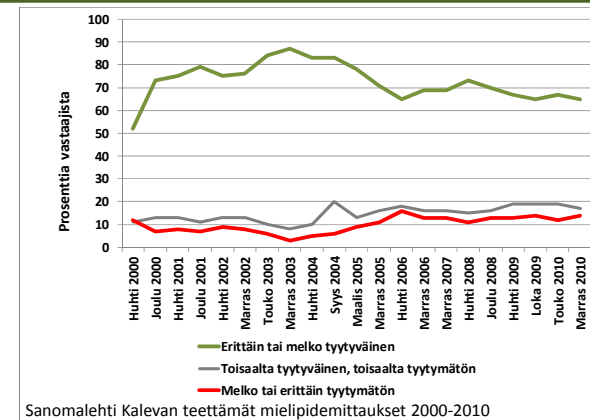
Kansainvälisiä tehtäviä presidenttikaudella

- YK:n kaupp- ja kehitysjärjestö UNCTADin neuvonantajaneelin puheenjohtaja, 2011
- YK:n kestävä kehityksen korkean tason paneelin puheenjohtaja 2010–2012
- Kansainvälisen naisjohtajaverkoston (The Council of Women World Leaders, CWWL) puheenjohtaja, 2009–2014
- Oslon Rauhan ja ihmisoikeuksien keskuksen (The Oslo Center for Peace and Human Rights) hallituksen jäsen, 2006–2009
- YK:n kaupp- ja kehitysjärjestön UNCTADin ”viisaiden ryhmän” jäsen, 2005–2006
- ILO:n asettama Globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden maailmankomissio, puheenjohtaja 2002–2004

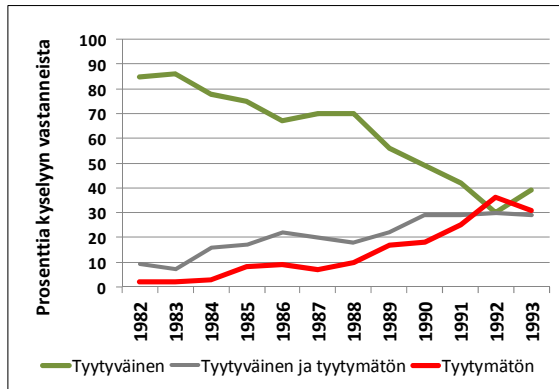
Presidentti Halosen ulkomaanmatkoja 2000 Useimmin vieraillut maat

Maa	Matkoja
Belgia	28
Venäjä	27
Yhdysvallat	26
Ruotsi	20
Sveitsi	19
Viro	18
Saksa	15
Ranska	8
Espanja	6
Iso Britannia	6
Tanska	5
Norja	5
Itävalta	4
Unkari	4
Portugali	4
Kiina	4

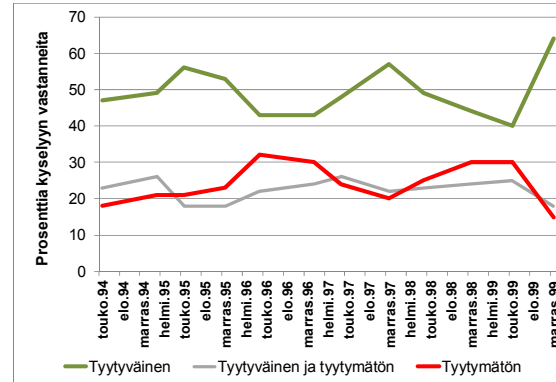
Kansalaisten tyytyväisyys Tarja Halosen toimintaan presidenttinä

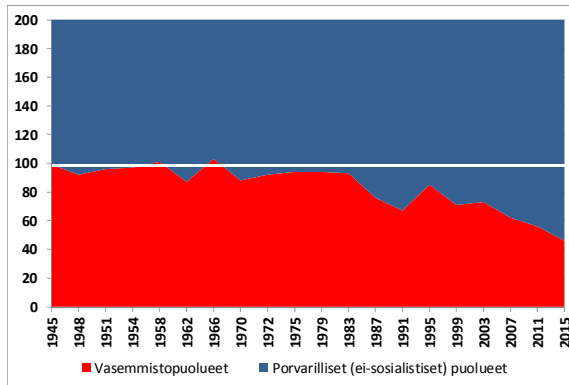
Kansalaisten tyytyväisyys Mauno Koiviston toimintaan tasavallan presidenttinä

Kansalaisten tyytyväisyys Martti Ahtisaaren toimintaan tasavallan presidenttinä

Vasemmistopuolueiden ja porvarillisten puolueiden voimasuhteet eduskunnassa 1945-2015

Tarja Halonen
Valokuva Kaleva-lehdessä 6.5.2010

Tasavallan presidentti Tarja Halosen saamat kunniaohtorin arvot (17 kpl)

Kazanin yliopisto, Tatarstan, Venäjä, 2010
 Helsingin yliopiston filosofinen tiedekunta, 2010
 Teatterikorkeakoulu, 2009
 Uumajan yliopisto, 2009
 Minnesota Duluthin yliopisto, Yhdysvallat, 2008
 Teknillinen korkeakoulu, 2008
 Jerevanin valtionyliopisto, Armenia, 2005
 Tarton yliopisto, Viro, 2004
 Bluefieldsin yliopisto, Nicaragua, 2004
 Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta, 2003
 Finlandia University, Yhdysvallat, 2003
 Kiinan metsäakatemia, Peking, 2002
 ELTE-yliopisto, Unkari, 2002
 Kentin yliopisto, Iso-Britannia, 2002
 Ewhan yliopisto, Etelä-Korea, 2002
 Helsingin kauppakorkeakoulu, 2001
 Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta, 2000

Tarja Halosen kirjoittamia kirjoja

- Työlainsäädännön perusteet. TSL 1975 (muiden kanssa)
- Työlainsäädäntö 1. TSL 1979 (muiden kanssa)
- Työlainsäädäntö 2. TSL 1979 (muiden kanssa)
- Sosiaalipolitiikka. TSK 1983 (muiden kanssa)
- Ministeriaikana monia erilaisia selvityksiä

Kirjallisuutta Tarja Halosesta

- Pentti Arajärvi ym.: Järjestynyt kaaos ajaa kahdeksikkoa sporalla. Tarja Halonen 1943-1993 (1993)
- Markku Jääskeläinen ja Tapio Pekkola: Kampanja, jonka ei pitänyt onnistua (2000)
- Kimmo Kiljunen (toim.): Minun mielestäni Tarja Halonen (2000)
- Paavo Haavikko: Tarja Halosen tarina. Naisen muotokuva politiikan kehyksissä (2001)
- Hannu Lehtilä: Tarja Halonen. Yksi meistä (2005)
- Hannu Lehtilä: Tarja Halonen. Paremman maailman puolesta (2012)

Valta on vaihtunut

Tarja Halonen ja Sauli Niinistö poistumasta eduskunnasta presidentti Niinistön astuttua presidentin virkaan

Presidenttikauden jälkeen

- <http://www.presidenthalonen.fi/>
- Liittyi taas SDP:hen
- 2013 perusti TH Globaalin Kestävän Kehityksen Säätiön (TH Global Sustainability Foundation)
- Liittyi (takaisin) evankelisluterilaiseen kirkkoon
- 2015 luennoitsija Harvardin yliopistossa
- Suuri määrä erilaisia luottamustehtäviä
 - <http://www.presidenthalonen.fi/toiminta/nykyiset-tehtavat/>